

พฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารกับค่านิยมที่เอื้อต่อการพัฒนาของประชาชน
ในชุมชนแออัด เขตกรุงเทพมหานคร

นางสาว อรทัย เวชภูมิ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาโทศาสตรพัฒนการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-638-187-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

28 ๒๕๔. 2547

๕17914954

**MEDIA EXPOSURE AND VALUES FAVOURABLE FOR DEVELOPMENT
OF SLUM DWELLERS IN BANGKOK METROPOLIS**

Miss Orathai Vetchapoom

สถาบันวิทยบริการ
A thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Development Communication
Department of Public Relations

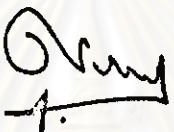

Graduate School
Chulalongkorn University

Academic Year 1997

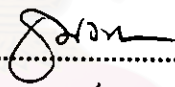
ISBN 974-638-187-3

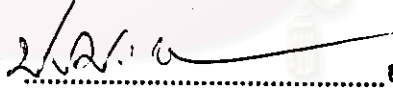
หัวข้อวิทยานิพนธ์ พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารกับค่านิยมที่เอื้อต่อการพัฒนาของ
 ประชาชนในชุมชนแออัด เขตกรุงเทพมหานคร
โดย นางสาว อรทัย เวชภูมิ
ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ปรมะ ทัศเวทิน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยดุษฎีบัณฑิต
หนึ่งของการศึกษาดมหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ธนวดี บุญถือ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรมะ ทัศเวทิน)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. วิเชษฐ เกตุสิงห์)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

อรรถย เวชภูมิ : พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารกับค่านิยมที่เอื้อต่อการพัฒนาของประชาชนในชุมชนแออัด เขตกรุงเทพมหานคร (MEDIA EXPOSURE AND VALUES FAVOURABLE FOR DEVELOPMENT OF SLUM DWELLERS IN BANGKOK METROPOLIS)

อ.ที่ปรึกษา: รศ.ดร. ประมะ สตะเวทิน, 220 หน้า. ISBN 974-638-187-3

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารของประชาชนในชุมชนแออัด (2) ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรของประชาชนในชุมชนแออัดกับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร (3) ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรของประชาชนในชุมชนแออัดกับค่านิยมที่เอื้อต่อการพัฒนา (4) ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารกับค่านิยมที่เอื้อต่อการพัฒนา (5) ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อถือที่มีต่อสื่อมวลชนและสื่อบุคคลกับค่านิยมที่เอื้อต่อการพัฒนา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามีจำนวนทั้งสิ้น 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสถิติ t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวน ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ซึ่งประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS⁺

ผลการวิจัยพบว่า

1. ลักษณะทางประชากรมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อมวลชนและสื่อบุคคล
2. ลักษณะทางประชากรมีความสัมพันธ์กับค่านิยมที่เอื้อต่อการพัฒนา
3. สื่อโทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนที่ประชาชนเปิดรับข่าวสารมากที่สุด และมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับค่านิยมที่เอื้อต่อการพัฒนา
4. คนในครอบครัวเป็นสื่อบุคคลที่ประชาชนเปิดรับข่าวสารมากที่สุด และมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับค่านิยมที่เอื้อต่อการพัฒนา
5. ความเชื่อถือที่มีต่อสื่อโทรทัศน์และกรรมการหรือผู้นำชุมชนมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับค่านิยมที่เอื้อต่อการพัฒนา แต่ความเชื่อถือเพื่อนบ้านมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับค่านิยม
6. ประชาชนมีค่านิยมที่เอื้อต่อการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง

ภาควิชา ทรปรสาสัมพันธ์
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์ร่วมโลก
ปีการศึกษา 2540

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

3972398328 : MAJOR DEVELOPMENT COMMUNICATION
KEY WORD: MEDIA EXPOSURE / VALUES / SLUM DWELLERS

ORATHAI VETCHAPOOM : MEDIA EXPOSURE AND VALUES FAVOURABLE FOR
DEVELOPMENT OF SLUM DWELLERS IN BANGKOK METROPOLIS. THESIS ADVISOR:
ASSO. PROF. PARAMA SATAWEDIN, Ph.D. 220 pp. ISBN 974-638-187-3

The purpose of this research was to study (1) the media exposure of slum dwellers. (2) the correlation between demographic characteristics and media exposure. (3) the correlation between demographic characteristics and values favourable for development. (4) the correlation between media exposure and values favourable for development. (5) the correlation between mass media and personal media credibility and values favourable for development. Questionnaires and interview were used to collect the data from a total of 400 samples. Frequency, percentage, mean, T-Test, ANOVA and Pearson's product moment correlation coefficient were employed for the analysis of the data. SPSS program was used for data processing.

The results were as follows :

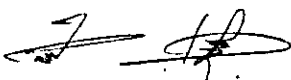
1. Demographic characteristics correlated with mass media and personal media exposure.
2. Demographic characteristics correlated with the values favourable for development.
3. Television exposure was the most among mass media exposure and correlated with the values.
4. Exposure to family members was the most among personal media exposure and negatively correlated with the values.
5. Credibility of television and community leaders positively correlated with the values, but credibility of neighbors negatively correlated with the values.
6. The values of slum dwellers were at the middle level.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา..... ทรปร:จำสัฒกันธิ

สาขาวิชา..... จิตพลสาลัฒทรพัฒนภกร

ปีการศึกษา..... 2540

ลายมือชื่อนิติศ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษารวม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของรองศาสตราจารย์ ดร.ปรมะ ทัศเวทิน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการวิจัยมาด้วยดีตลอดมา รองศาสตราจารย์ ดร.ธนวิ บุญถือ ซึ่งกรุณาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ ดร.วิเชียร เกตุสิงห์ กรุณาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับการใช้สถิติในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่าน ณ ที่นี้

ขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามอย่างดียิ่ง

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ผู้มีพระคุณสูงสุด และคณาจารย์ทุกท่านที่มีส่วนประสิทธิประสาทวิชาความรู้ให้ผู้วิจัย ขอบคุณสำหรับกำลังใจ และความช่วยเหลือเอื้ออาทร จากคุณนิสาร์คน์ จันทรประภา คุณอภิธา วิวัฒนกุล คุณนิรันดร์ ทองหอม และเพื่อน ๆ ที่น่ารักทุกคน ที่มีต่อผู้วิจัยเสมอมา จนสำเร็จการศึกษา

อรทัย เวชภูมิ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฐ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ปัญหानำในการวิจัย.....	7
สมมติฐานในการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
2 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวความคิดเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร.....	10
แนวความคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพของสื่อมวลชนและสื่อบุคคล.....	16
แนวความคิดเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของแหล่งสาร.....	19
แนวความคิดเกี่ยวกับค่านิยม.....	21
แนวความคิดเกี่ยวกับความทันสมัย.....	42
แนวความคิดเกี่ยวกับชุมชนแออัด.....	47
งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวกับการสื่อสารในชุมชนแออัด.....	54
งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวกับชุมชนแออัด.....	56
งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวกับค่านิยม.....	57
งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวกับค่านิยม.....	59

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	61
ระเบียบวิธีวิจัย.....	61
ประชากร.....	61
ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง.....	61
วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	62
ตัวแปรในการวิจัย.....	64
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	65
การทดสอบเครื่องมือ.....	66
การทดสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ.....	66
เกณฑ์การให้คะแนน.....	67
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	71
การประมวลผลข้อมูล.....	71
การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล.....	71
4	72
ผลการวิจัย.....	72
การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา.....	73
การวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน.....	105
5	142
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	142
สรุปผลการวิจัย.....	143
อภิปรายผล.....	151
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	182
ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	183
รายการอ้างอิง.....	186
ภาคผนวก.....	191
ภาคผนวก ก.....	192
ภาคผนวก ข.....	210
ประวัติผู้เขียน.....	220

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงรายละเอียดจำนวนประชากรของกลุ่มตัวอย่าง.....	63
2 แสดงรายละเอียดจำนวนและสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง.....	63
3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความบ่อยครั้ง ในการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ.....	80
4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลา ในการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ.....	81
5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานที่ที่ใช้ ในการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ.....	82
6 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเหตุผล ในการเปิดรับรับข่าวสารจากสื่อมวลชน.....	83
7 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความสนใจในการ เปิดรับประเภทเนื้อหาของข่าวสารจากสื่อวิทยุ.....	84
8 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความสนใจในการเปิดรับ ประเภทเนื้อหาของข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์.....	85
9 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความสนใจในการ เปิดรับประเภทเนื้อหาของข่าวสารจากสื่อหนังสือพิมพ์.....	87
10 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความสนใจในการ เปิดรับประเภทเนื้อหาของข่าวสารจากนิตยสาร.....	90
11 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประเภทของนิตยสาร ที่ชอบอ่านมากที่สุด.....	92
12 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความบ่อยครั้งในการ เปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลประเภทต่าง ๆ.....	93
13 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความบ่อยครั้งในการ เปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล เปรียบเทียบระหว่างบุคคลในครอบครัว และบุคคลอื่น.....	94

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
14 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความสนใจในการ เปิดรับประเภทเนื้อหาข่าวสาร จากบุคคลในครอบครัว.....	95
15 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความสนใจในการ เปิดรับประเภทเนื้อหาข่าวสารจากเพื่อนบ้าน.....	96
16 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความสนใจในการ เปิดรับประเภทเนื้อหาข่าวสารจากเพื่อนร่วมงาน/เพื่อนร่วมโรงเรียน.....	97
17 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความสนใจในการ เปิดรับประเภทเนื้อหา ข่าวสารจากกรรมการหรือผู้นำในชุมชน.....	98
18 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความเชื่อถือข่าวสาร จากสื่อบุคคลและสื่อมวลชน.....	101
19 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับคะแนนของค่านิยม	103
20 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างเพศ กับการเปิดรับข่าวสารจาก สื่อมวลชน.....	105
21 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอายุกับการเปิดรับข่าวสาร จากสื่อมวลชน.....	106
22 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษากับการเปิดรับ ข่าวสารจากสื่อมวลชน.....	108
23 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างอาชีพกับการเปิดรับข่าวสาร จากสื่อมวลชน.....	110
24 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างรายได้กับการเปิดรับข่าวสาร จากสื่อมวลชน.....	112
25 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างศาสนากับการเปิดรับข่าวสาร จากสื่อมวลชน.....	113
26 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างเพศกับการเปิดรับข่าวสาร จากสื่อมวลชน.....	114
27 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอายุกับการเปิดรับข่าวสาร จากสื่อมวลชน.....	115

สารบัญญัตินำ (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
28	แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างการศึกษากับการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน.....	116
29	แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างอาชีพกับการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล.....	118
30	แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างรายได้กับการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล.....	120
31	แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างศาสนากับการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล.....	121
32	แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างเพศกับค่านิยมที่เอื้อต่อการพัฒนา.....	122
33	แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างอายุกับค่านิยมที่เอื้อต่อการพัฒนา.....	123
34	แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษากับค่านิยมที่เอื้อต่อการพัฒนา.....	124
35	แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างอาชีพกับค่านิยมที่เอื้อต่อการพัฒนา.....	125
36	แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างรายได้กับค่านิยมที่เอื้อต่อการพัฒนา.....	126
37	แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างศาสนากับค่านิยมที่เอื้อต่อการพัฒนา.....	127
38	แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารจากสื่อวิทยุกับค่านิยมที่เอื้อต่อการพัฒนา.....	128
39	แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์กับค่านิยมที่เอื้อต่อการพัฒนา.....	130
40	แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารจากสื่อหนังสือพิมพ์กับค่านิยมที่เอื้อต่อการพัฒนา.....	131
41	แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารจากสื่อนิตยสารกับค่านิยมที่เอื้อต่อการพัฒนา.....	132
42	แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารจากบุคคลในครอบครัวกับค่านิยมที่เอื้อต่อการพัฒนา.....	133
43	แสดงผลการทดสอบความความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารจากเพื่อนบ้านกับค่านิยมที่เอื้อต่อการพัฒนา.....	135

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
44	แสดงผลการทดสอบความความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร จากเพื่อนร่วมงาน/เพื่อนร่วมโรงเรียนกับค่านิยมที่เอื้อต่อการพัฒนา.....	136
45	แสดงผลการทดสอบความความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารจากผู้นำ และกรรมการชุมชนกับค่านิยมที่เอื้อต่อการพัฒนา.....	137
46	แสดงผลการทดสอบความความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อถือที่มีต่อสื่อมวลชน กับค่านิยมที่เอื้อต่อการพัฒนา.....	138
47	แสดงผลการทดสอบความความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อถือที่มีต่อบุคคล กับค่านิยมที่เอื้อต่อการพัฒนา.....	140

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิ	หน้า
1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ.....	73
2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ.....	74
3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา.....	75
4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ.....	76
5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้.....	77
6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามศาสนา.....	78
7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามครอบครัวที่มวชนแต่ละ ประเภท.....	79
8 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานีโทรทัศน์ที่ชอบดูที่สุด.....	86
9 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายชื่อนั่งรถไฟที่ที่ชอบอ่าน.....	89
10 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความต้องการคำแนะนำ หรือข้อคิดเห็นจากเพื่อน.....	99
11 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานที่ในการเปิดรับข่าวสาร กับเพื่อน.....	100

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย